

ENTREPRENEURSHIP AND SMALL BUSINESS MANAGEMENT

Chapter 08. Location and Professional Image

Lecturer: Kholbaev Bakhrom, PhD

ТАДБИРКОРЛИК ВА КИЧИК БИЗНЕС БОШҚАРУВИ

Мавзу 08. Жойлашув ва профессионал имидж

Жойлашув

Бизнесингизни қайерда жойлаштира бўлади?

Баъзилар, бизнеснинг жойи компани муваффақияти учун жуда муҳим деса; бошқалар сизнинг қайерда эканлигининг аҳамияти йўқлигини таъкидлайди ва иккаласи ҳам ҳақ. Компания учун жойлашув қанчалик муҳимлиги бизнес турига, керак бўлган объектлар ва бошқа ресурсларга ва мижозларингиз қайерда эканлигига боғлиқ.

Агар сиз чакана савдода бўлсангиз ёки маҳсулот ишлаб чиқарсангиз ва тарқатиш сизнинг умумий фаолиятингизнинг муҳим элементи бўлса, географик жойлашув жуда муҳимдир.

Агар сизнинг бизнесингиз ахборот ёки хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлса, ҳақиқий жойлашув иккинчи ўринда туради.

Бизнес табиатидан қатъи назар, сиз жой қидиришдан олдин, сиз қуйидагилар ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлишингиз керак

- нима бўлиши керак?
- нимага эга бўлишни хоҳлайсиз?
- нималарга тоқат қилмайсиз?
- нималарга қодирсиз?

Холатингизни аниқлаш ҳам қизиқарли ҳам зерикарли кўп вақт талаб қиладиган жараён бўлиши мумкин, аммо сиз унга муносиб эътибор беришингиз керак.

Кўпгина ишга тушириш хатолари кейинчалик тузатилиши мумкин бўлса-да, нотўғри жой танлаш қийин ва баъзан уни тузатиш мумкин эмас.

Жойларнинг турлари

Сиз танлаган жой тури асосан сиз фаолият юритаётган бизнес турига боғлиқ, аммо якуний қарор қабул қилишдан олдин ҳар бир тур ҳақида ўйлаб кўришингиз керак бўлади.

Масалан, бизнес-парклар ва офис бинолари одатда чакана савдо майдончаларига эга бўлиб, улар яқин атрофдаги ижарачилар истаган ресторан ва дўконларни жалб қилишлари мумкин.

Савдо марказларида кўпинча профессионал хизматлар - бухгалтерия, суғурта, тиббий, юридик ва бошқа хизматлар, шунингдек, чакана сотувчилар жойлашган.

Анъанавий бўлмаган жойларнинг баъзи бир версияси сиз учун ишлаши мумкин, шунинг учун тасаввурингизни ишлатинг. Мисол учун куйидагиларни кўриб чиқамиз.

Уйга асосланган. Бу, еҳтимол, бугунги кунда бизнес учун энг замонавий жой бўлиб, кўплаб тадбиркорлар ўз ишларини уйда бошлашади ва кейин бизнеслари ўсиб бориши билан тижорат майдонига ўтишади.

Бошқалар эса, ҳеч қачон кўчиб ўтишни ўйламасдан ёки ният қилмасдан уйда бизнес бошлашади.

Бўш ётоқхонада, подвалда, чодирда, ҳатто ошхона столида жойлашган офисдан уй шароитида бизнес юритишингиз мумкин.

Ижобий томони шундаки, лизинг бўйича музокаралар олиб бориш, катта миқдорда депозит қўйиш ёки иш жойига бориш ҳақида қайғуришнинг ҳожати йўқ.

Салбий томони шундаки, жисмоний ўсиш учун хонангиз чекланган ва сиз ходимларни жойлаштириш ёки мижозлар билан учрашувлар ўтказишда қийинчиликларга дуч келишингиз мумкин.

Чакана савдо. Чакана савдо майдонлари турли шакл ва ўлчамларда бўлади ва мустақил бино, ёпиқ савдо маркази, чизикли савдо маркази, шаҳар марказидаги савдо туманлари ёки аралаш фойдаланиш объектларида жойлашган бўлиши мумкин.

Шунингдек, аэропорт ва поезд станциялари, меҳмонхона лоббилари, спорт стадионлари ва вақтинчалик ёки махсус тадбирлар ўтказиладиган жойларда чакана савдо майдончаларини топишингиз мумкин.

Мобил. Жамоатга ёки бошқа корхоналарга сотяпсизми, агар сизда миждозларга олиб борадиган махсулот ёки хизматингиз бўлса, сизнинг идеал "жойлашувингиз" автомобил, фургон ёки юк машинаси бўлиши мумкин.

Тижорат. Савдо майдони чакана савдога қараганда кўпроқ имкониятларни ўз ичига олади.

Тижорат офис бино ва бизнес парклар савдо учун катта миқдордаги пиёдалар ёки автомобиллар ҳаракатини талаб қилмайдиган корхоналар учун мўлжалланган анъанавий офис майдонини таклиф қилади.

Сиз шаҳар марказидаги бизнес туманлари, бизнес парклари ва шаҳар атрофидаги чакана савдо объектларида жойлашган тижорат офисларини топасиз.

Бундай жойлар сизга профессионал операция имиджини арзонроқ нархда лойиҳалаштиришга ёрдам беради ва уларни кўпгина тижорат офисларида топиш мумкин.

Баъзи тижорат марказлари хона ёки вақтинчалик офис майдонига муҳтож бўлганлар учун шаҳар ташқарисида биноларни соатига ижарага беришади.

Саноат. Агар сизнинг бизнесингиз ишлаб чиқариш ёки юк машиналари билан боғлиқ бўлса, сизга завод ёки омборхона керак бўлади.

Енгил саноат парклари одатда атроф-муҳитни ифлослантirmайдиган саноатдаги кичик ишлаб чиқарувчиларни, шунингдек, ишлаб чиқариш объектларидан ташқари кўрғазма залларига муҳтож бўлган компанияларни жалб қилади.

Оғир саноат ҳудудлари одатда эски ва ёмон режалаштирилган бўлиб, одатда темир йўл ва/ёки сув портига киришни таклиф қилади.

Гарчи саноат парклари одатда янгироқ бўлса ва кўпинча яхши инфратузилмага эга бўлса-да, сиз ўз эҳтиёжларингизга жавоб берадиган ва етарли даражада раёнлаштирилган мустақил тижорат биносини кўриб чиқишингиз мумкин.

Ўз уйингизда бошланг

Минимал инвестиция билан бизнесингизни бошлаш йўлини қидиряпсизми?

Унда, савдо марказида эмас, балки уйда бизнес ташкил қилишни ўйлаб кўринг. Агар бизнес очиб, бошланғич маблағингиз чекланган бўлса, уйдан ишлаш жуда мантиқий.

Ижара ва коммунал хизматлар каби операцион харажатларни тежашдан ташқари, сиз йўл-йўриқ ва кийим-кечак харажатларини ҳам тежайсиз.

Аmmo уйда ишлашнинг камчиликлари бор. Мижозлар сизнинг шинам уй офисингизни жуда профессионал деб ҳисобламаслиги мумкин.

Шахсан сиз халақит беришганлари туфайли ишга диққатни жамлашда қийналишингиз мумкиин. Дўстларингиз ва оилангиз ҳам эълон қилинмасдан офисингизга кириб бориши мумкин, чунки сиз уйдасиз.

Офисингизни фақат бизнесга бағишланиши мумкин бўлган бўш хонада ёки сокин бурчакда ўрнатиш орқали чалғитадиган нарсаларни минималлаштиринг.

Уни офис мебеллари билан жиҳозланг ва бизнес компьютерлар билан жиҳозланг. Овозли почта билан алоҳида бизнес телефон линиясини ўрнатинг.

Кейин яхши ниятли ташриф буюрувчиларга мунтазам иш соатларини сақлашингизни ва компьютер болалар учун тақиқланганлигини жуда аниқ тушунтиринг. Агар сизнинг уй офисингиз профессионал имиджингизни акс эттирмаса, мижозлар билан уйдан ташқарида учрашишни ташкил қилинг.

Ниҳоят, қарорни қабул қилишдан олдин, маҳаллий хокимият томонидан касаначилик фаолиятига рухсат берилганига ишонч ҳосил қилинг.

Профессионал имидж

Ҳозирги кунда ажойиб маҳсулотни яратиш, супер хизматни таклиф қилиш ва сизни кўллаб-қувватлаш учун мустаҳкам бизнес-режага эга бўлиш етарли эмас. Сизнинг компаниянгиз имиджи сизнинг бизнесингизнинг умумий муваффақияти учун бир хил даражада муҳимдир.

Ҳар сафар ташриф қоғозингизни кимгадир берганингизда, расмий хат юборганингизда ёки мижозни офисингизга ёки дўконингизга таклиф қилганингизда, сиз компаниянгиз номидан кимгадир ниманидир сотасиз.

Сизнинг ташриф қоғозингиз, бланка ва ёрлиғингиз - анъанавий босма нашрлар, радио ва телевидение рекламалари каби - қимматли савдо воситаларидир.

Офисингизнинг кўриниши, шунингдек, қизиқарли, ижодий реклама агентлиги ёки барқарор, ҳурматли бухгалтерия фирмаси бўладими, тасвирни етказиш орқали бизнесингизни "сотиш" га ёрдам беради.

Энди оёққа тураётган бизнес бундай нарсаларга бирданига эришмайди албатта. Сизнинг логотипингиз, ташриф қоғозингиз, ёрлиғингиз ва услубингиз корпоратив идентификация деб номланувчи яхлит тасвир дастурининг бир қисмидир.

Тўғри корпоратив идентификация билан компания юқори даражада профессионал кўриниши ва йиллар давомида бизнес қилаётгандек таассурот қолдириши мумкин.

Ушбу мавзуда биз ишлайдиган корпоратив имиджни қандай яратишни муҳокама қиламиз.

Офис жойи

Чекланган капиталга эга стартап бўлсангиз, сизда барча пулни реклама ва жиҳозларга сарфлаш ва офис мебелларида тежаб қолиш васвасаси бўлиши мумкин.

Офисингизни қандай жиҳозлаш муҳим эмасдек туюлиши мумкин, айниқса миждозларингиз буни кўрмаса.

Агар сизнинг офисингиз уйда жойлашган бўлса, меҳмонхонадаги умумий овқатланиш столи энг мантиқий танлов каби кўриниши мумкин.

Лекин чиройли жиҳозланган офис нафақат эстетика масаласидир.

Мавжуд ҳар қандай мебелни олиб, уни офисга ўйлаб ўтирмасдан жойлаштириш сизни маҳсулдорлик нуктаи назаридан қийин аҳволга солиб қўйиши мумкин.

Барчаси жой жойида

Ўзингизнинг ва ходимлар иш фаолиятини яхшилаш қулай мебель топишдан кўра кўпроқ нарсани ўз ичига олади.

Бу бино ичида кабинетларни жойлаштириш, жиҳозларга яқинлик, ёруғлик, иш столи майдони, йиғилиш жойлари, махфийлик ва бошқаларни ўз ичига олади.

Одамлар уйғоқ вақтларининг кўп қисмини офисда ўтказадилар, шунинг учун унинг дизайни руҳий ҳолатга катта таъсир кўрсатади.

Қандай қилиб юқори самарали офис яратишингиз мумкин?

Биринчи қадам - ташкилий масалаларни ҳал қилиш. . . ким қайерда ўтиради.

Катта "електр столлари" ва иерархик бурчак офислари кунлари ўтди. Кўпроқ корхоналар кичик компаниялар учун идеал бўлган мослашувчан муҳитга ўтмоқдалар, бу ерда бизнес эгаси сотувчи сифатида икки баробар ишлайди.

Бугунги кунда жамоани шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилиб, офис дизайни ходимлар жамоалари ишлаши мумкин бўлган катта жойларга ўтмоқда.

Ўз жойингизни ўрнатаётганда, ким ким билан ишлаши кераклиги ва қайси ходимлар қандай ресурсларни баҳам кўриши ҳақида ўйланг. Агар сиз бу одамларни бирлаштирсангиз, уларнинг маҳсулдорлигини оширасиз.

Барчасини бирлаштириш

Бир пайтлар бизнес эгалари учун замонавий усул деб ҳисобланган эргономика ҳурмат қозонди.

Оддий қилиб айтганда, бу атама инсон танасининг табиий ҳаракатларига мос келадиган мебел ва маконни лойиҳалаш ва тартибга солишни англатади.

Эргономика сизга ва сизнинг ходимларингизга такрорланувчи стресс жароҳатларидан қочишга ёрдам беради ва кўпинча тадбиркорлар ва уларнинг ходимларини четлаб ўтадиган бел оғриғи каби умумий муаммоларни олдини олади. Шовқин кўплаб офисларда энг катта муаммолардан биридир.

Шовқинни камайтиришнинг яхши усулларида шовқин манбаларини товуш экранлари билан қоплашдир.

Мослаштириладиган стулларни сотиб олинг. Яхши стул фойдаланувчига ўриндиқ баландлигини ва орқа ўриндиқнинг кучланишини созлаш имконини беради.

Логотип

Визиткани лойиҳалаш ёки бланка учун рангларни танлаш олдидан сизга логотип керак бўлади.

Логотип бу компания номини акс эттирувчи, бироз ранг ва эҳтимол бир нечта графика билан безатилган дизайннинг энг муҳим элементиدير, чунки у барча бошқа материалларингиз учун асос бўлади: иш юритиш материаллари, кадоқлаш, реклама материаллари ва ёзувлар.

Сизнинг логотипингиз компаниянгиз етказмоқчи бўлган умумий тасвирни акс эттириши керак. Одамлар сизнинг компаниянгиз нима ҳақида эканлигини тушуниши керак.

Мисол учун сизнинг маҳсулотингиз органик юз креми бўлса, сиз соғлиғига эътибор қаратадиган истеъмолчиларга маркетинг қиласиз.

Сизнинг логотипингиз маҳсулотингизнинг энг яхши афзалликларини ифодалаши керак - табиий ва экологик жиҳатдан соғлом. Тупроқ оҳанглари ва оддий шрифт ёрдамида логотип яратиш "асосларга қайтган" маҳсулот таассуротини қолдиради.

Худди шу маҳсулотни олинг ва унга неон ранглар билан силлиқ, юқори технологияли кўриниш беринг, шунда логотипингиз сиз сотаётган оддий маҳсулотнинг юқори даражасини билдиради.

Логотиплар иккита асосий шаклда бўлади: мавҳум белгилар ёки бизнес номини стильга туширилган логотиплар.

Бизнес қоғозчалар

Логотипга эга бўлганингиздан сўнг, уни ташриф қоғозлари каби энг кўп фойдаланадиган маркетинг буюмларига қўллаш вақти келди.

Яхши ташриф қоғози бизнесингизнинг умумий қиёфасини етказиши керак - бу осон эмас, чунки қоғозчалар кичик майдонга эга. Қандай қилиб бундай маълумотни кичик бир қоғозчага сиғдириш мумкин?

Албатта, визитка компаниянгиз ҳақидаги бутун воқеани айтиб бера олмайди. Лекин у одамлар эслаб қоладиган профессионал тасвирни тақдим этиши керакдир.

Визитка мижозда компаниянгиз ҳақида биринчи таассурот қолдириши ёки бузиши мумкин.

Бу кичкина карта сизнинг ташқи кўринишингиз каби таассурот қолдиради - сиз кийган костюм ёки сиз олиб юрган портфел.

Энг яхши йўл: сизга берилган барча визиткаларни кўриб чиқинг ва ўзингизга ёққанига таклид қилинг.

Агар сиз ижодий бизнесда бўлсангиз, сизда кўпроқ имконият бор, лекин умуман олганда, қуйидаги маслаҳатларни ёдда тутинг:

Логотипни асос қилиб қўйинг. Уни картадаги энг катта элементга айлантинг.

Уни оддийгина қилиб ишланг. Картага жуда кўп маълумот тўпламанг.

Муҳим маълумотларни киритинг. Исм, лавозим, бизнес номи, манзил, телефон ва факс рақамлари, электрон почта ва веб-сайт манзиллари.

Шрифт осонгина ўқилиши керак. Бир ёки иккита рангдан фойдаланинг.

Визиткаларни олганингиздан сўнг, улардан максимал даражада фойдаланинг:

- Ҳар доим одамларга бир нечта картани беринг (улар бошқаларга бериши учун).
- Барча ёзишмаларга картангизни киритинг.
- Карталарни ҳар доим ёнингизда олиб юринг, улар тоза ва озода бўлиши учун карта қутисидида сақланиши керак.

Реклама белгиси

Чакана сотувчилар ҳам, реставраторлар ҳам яхши белгининг кучини тушунадилар. Баъзи компаниялар ўзини таништиришни хоҳлаганда ташқарида ўтиб кетаётган мижозлар, автомашини ёки пиёдаларга, кўп таянади.

Агар сизда ҳам шундай бўлса, сизнинг белгингиз бутун корпоратив идентификациянгизнинг энг муҳим элементи бўлиши керак. Яхши белги шунчаки диққатни жалб қилишдан кўпроқ нарсани қилиши керак; у масофадан ҳам яхши ўқилиши керак.

Сизнинг оригинал логотипингиз кичкина визиткада ажойиб кўриниши мумкин, лекин у бино ташқарисига улкан белги сифатида мос келмаслиги мумкин.

Имиджни ривожлантиришнинг дастлабки босқичларида профессионалга мурожаат қилиш жуда муҳимдир. Агар сиз ажойиб логотипни белгида такрорлаш мумкин эмаслигини билсангиз, биринчи босқичга қайтиб, логотипни қайта кўриб чиқиш керак.

Сўнгги йилларда кўпроқ хилма-хиллик ва индивидуалликни таъминлаш учун кўплаб янги белгилар пайдо бўлди. Бу шунингдек, неон, пластмасса, металл, ёғоч ва бошқаларни ўз ичига олган барча имкониятлардан танлаш қийинроқ эканлигини англатади.

Якуний қарор қабул қилишдан олдин бир оз текшириб кўринг; турли материаллар учун нархларнинг кенг доираси мавжуд. Жойлашувингизга қараб, белгини жойлаштириш ҳам катта фарқ қилиши мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Basics of business: textbook and workshop for academic undergraduate students / Bobrova, O.S., Tsybukov S.I., Bobrov I.A. - Yurayt Publishing House, 2021. — 330 p.
2. Business Basics: Textbook / E.A. Arustamov. - M.: Dashkov and K, 2020. - 232 p.
3. Bygrave, W.D. and Zacharakis, A. (2014) *Entrepreneurship*. Third edition. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
4. Entrepreneurial activity: a textbook for secondary vocational education / E. E. Kuzmina. - 3rd ed., revised. and additional - Yurayt Publishing House, 2020. — 417 p.
5. Fundamentals of business (entrepreneurship): Textbook / N.Yu. Kruglov. - M.: KnoRus, 2021. - 440 c.
6. Fundamentals of business informatics: textbook and workshop for undergraduate and graduate students / E.P. Zaramenskikh. - Yurayt Publishing House, 2020. — 407 p.
7. Fundamentals of entrepreneurial activity: a textbook and workshop for academic undergraduate students / E.F. Cheberko. - Yurayt Publishing House, 2020. — 219 p.
8. Fundamentals of social entrepreneurship: a textbook for universities / E. M. Bely [and others]; edited by E. M. Bely. - Yurayt Publishing House, 2022. — 178 p.
9. Handbook of an entrepreneur: a practical guide / O.S. Bobrova, S.I. Tsybukov, I.A. Bobrov. - Yurayt Publishing House, 2021. — 330 s.
10. Hisrich, R.D. (2013) *International entrepreneurship: starting, developing, and managing a global venture*. 2nd ed. Thousand Oaks, Calif: SAGE.
11. Innovative entrepreneurship: textbook and workshop for secondary vocational education / V. Ya. Gorfinkel [and others]; edited by V. Ya. Gorfinkel, T. G. Popadyuk. - Yurayt Publishing House, 2022. — 523 p.
12. Lussier, R.N., Corman, J. and Kimball, D.C. (2015) *Entrepreneurial new venture skills*. 3. ed. New York, NY [u.a.]: Routledge.
13. Mariotti, S. and Glackin, C. (2015) *Entrepreneurship & small business management*. Second edition. Hoboken, New Jersey: Pearson Education Inc.

14. Organization of commercial activity: textbook and workshop for secondary vocational education / Bobrova, O.S., Tsybukov, S.I., Bobrov, I.A. Bobrova, O.S., Tsybukov, S.I., Bobrov, I. - Yurayt Publishing House, 2021. — 332 p.
15. Process approach to management. Modeling of business processes / V.V. Repin. - M.: Mann, Ferber, 2022. - 544 p.
16. Read, S. (2011) *Effectual entrepreneurship*. Abingdon, Oxon: Routledge.
17. Reengineering of business processes: Textbook for university students / O.S. Rudakov. - M.: UNITY-DANA, 2022. - 343 p.
18. Spinelli, S. and Adams, R. (2012a) *New venture creation: entrepreneurship for the 21st century*. 9th international ed. New York, N.Y.: McGraw-Hill/Irwin.

